

stel kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB) verandert het proces van vergunningverlening, toezicht en handhaving in hoge mate. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- herinvoering van milieuleges;
- meer handhaving van algemene regels, meer vooroverleg (werk buiten formeel proces) en meer vergunningsvrije situaties;
- meer taken bij de uitvoeringsdiensten;
- privatisering van een gedeelte van de vergunningverlenings- en toezichtstaken (*dit wetsvoorstel is onlangs na forse kritiek van de Eerste Kamer door minister Plasterk voorlopig teruggedenomen*);
- er is steeds meer sprake van het toetsen van het algemeen belang in plaats van een individueel belang.

Daarbij komt dat de hoogte, opbouw en verdeling van de leges regelmatig betwist worden door consumentenpartijen, het bedrijfsleven en de Tweede Kamer. Dit heeft geleid tot de vraag of de huidige legessystematiek wel de meest wenselijke financieringswijze is voor het nieuwe stelsel.

De commissie Financiën van de VNG wil nu onderzoek laten doen naar toekomstige financiering. Alternatieven worden daarbij steeds bekeken vanuit het bredere perspectief van de uitbreiding van het lokale belastinggebied. Van de vorderingen houdt de VNG de gemeenten via de website en ledenbrieven op de hoogte.

Conclusie

Deze paragraaf bundelt informatie over lokale lasten. Om de voorgenomen tariefsaanpassingen en eventuele redactionele aanpassingen door te kunnen voeren zijn afzonderlijke raadsbesluiten nodig. Vaststelling van de begroting is hiervoor niet voldoende.

3.2 Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om niet-structurele financiële tegenvallers op te kunnen vangen om haar taken te kunnen voortzetten.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn gesloten. In schema:

Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar zelf, maar ook voor de meerjarenramingen.

Beleid weerstandsvermogen

Wettelijk gezien moet de algemene reserve minimaal de benodigde weerstandscapaciteit bedragen.

Analyse van het gevoerde beleid ten aanzien van het weerstandsvermogen vindt twee keer per jaar plaats bij de begroting en bij de jaarrekening.

Beleid reserves en voorzieningen

Op 14 december 2015 is de beleidsnota reserves en voorzieningen 2015 vastgesteld. De beleidsnota geeft de spelregels weer hoe om te gaan met de reserves en voorzieningen. Hierbij zijn de volgende beleidsuitgangspunten vastgesteld:

1. Het aantal reserves en voorzieningen wordt zo beperkt mogelijk gehouden
2. Voldoen aan eisen bij instellen nieuwe voorzieningen
3. Voldoen aan eisen bij instellen nieuwe reserves
4. Op reserves wordt geen rente bijgeschreven
5. Resterend saldo (bij opheffing) reserves vloeit terug naar de algemene reserve
6. De reserves worden jaarlijks kritisch beoordeeld
7. Minimale startbedrag van een reserve bedraagt € 25.000

8. Reserve heroverwegen en eventueel opheffen indien gedurende 2 jaar geen mutatie heeft plaats gevonden en/of lager is dan € 10.000
Bij alle uitgangspunten geldt dat de gemeenteraad hier van af kan wijken en middels een raadsbesluit anders kan besluiten.

Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit: middelen waarover de gemeente beschikt/kan beschikken om niet voorziene financiële tegenvallers te dekken. De hoogte van de weerstandscapaciteit wordt bepaald door de reservecomponenten op de balans:

- De in de begroting opgenomen ruimte in de stelpost onvoorziene uitgaven.
- Het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve.
- De onbenutte belastingcapaciteit.
- De stille reserves, zijnde die activa waarvan de boekwaarde lager is dan de werkelijke waarde en die direct verkoopbaar zijn.

Weerstandscapaciteit	Jaar-rekening 2016	Begroting 2018
(bedragen x € 1.000)		
Weerstandscapaciteit exploitatie:		
Onbenutte belastingcapaciteit:		
- OZB	0	85
Onvoorzien	0	25
<i>Totaal structureel</i>	<i>0</i>	<i>110</i>
Weerstandscapaciteit vermogen:		
Rekeningsresultaat	1.587	247
Algemene reserves	2.724	2.070
Stille reserves	3.000	3.000
<i>Totaal incidenteel</i>	<i>7.311</i>	<i>5.317</i>
Totaal weerstandscapaciteit	7.311	5.427

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is de capaciteit ten opzichte van de zogenaamde Artikel 12-normen. Uitgangspunt voor de tarieven rioolrechten, reinigingsheffingen en leges is dat ze 100%-kostendekkend zijn. Wanneer de OZB-capaciteit berekend wordt op basis van redelijk peil –dat wil zeggen de artikel 12 norm– dan bedraagt de onbenutte belastingcapaciteit 3%.

Stelpost onvoorziene uitgaven

In de begroting 2018 is de hoogte van deze post vastgesteld op € 25.000. Het bedrag dient voor het opvangen van tegenvallers of onverwachte uitgaven gedurende het jaar 2018.

Algemene reserves

Het saldo van de algemene reserve (bestaande uit de algemene reserve en de reserve grond-exploitatie) is in 2018 gedaald ten opzichte van de jaarrekening 2016. Belangrijkste reden hiervoor is dat in het verleden een gedeelte van de kapitaallasten van de Brede School rechtstreeks ten laste werd gebracht van de algemene reserve. In 2017 is hiervoor op verzoek van de provincie een dekkingsreserve gevormd ten lasten van de algemene reserve.

Stille reserves

De in de materiële vaste activa begrepen stille reserves betreffen de (verpachte) landbouwgronden en niet-bedrijfsgebonden vaste activa bouwgrondexploitatie (diverse panden). Het opgenomen bedrag van € 3.000.000 is indicatief. Deze bezittingen zijn in principe verkoopbaar maar niet à la minute. Deze bieden wel een mate van zekerheid voor de toekomst, maar zijn niet inzetbaar om directe risico's/lasten op te vangen.

Risico's

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de risico's die de financiële positie van onze gemeente kunnen beïnvloeden. Het inzicht in de potentiële risico's geeft een beter fundament voor het oordeel over de financiële positie.

Een risico kan worden omschreven als: Het gevaar voor schade of verlies door interne en/of externe omstandigheden waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen omdat het niet mogelijk is een redelijke inschatting van het bedrag van de schade of het verlies te maken.

Om een evenwichtig financieel beleid te kunnen voeren is het van belang dat periodiek een zo breed mogelijke analyse wordt opgesteld van de gevaren die kunnen leiden tot verstoringen van het (meerjarige) budgettaire beeld. Een risico-analyse, onderdeel van risicomangement, is hiervoor een geschikte methode.

De risico's kunnen worden ingedeeld in:

- risico's voortvloeiend uit het eigen beleid.
- risico's voortvloeiend uit het beleid van een andere overheid.

- risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten of instanties.
- risico's voortvloeiend uit het doen/nalaten van derden.
- risico's voortvloeiend uit voor de gemeente niet te beïnvloeden (autonome) ontwikkelingen.

Risico's voortvloeiend uit het eigen beleid

Onderwerp	Risicobeschrijving
Gemeentelijke bouwgrond-exploitaties (BGE)	Bij gelegenheid van deze begroting zijn alle grondexploitaties geactualiseerd. De met het beleidsproduct bouwgrondexploitatie gepaard gaande risico's zijn geanalyseerd voor de lopende projecten. Voor een nadere uiteenzetting van de risico's wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid en het vertrouwelijke scenario-overzicht waarin per grondexploitatie de uitkomsten van het meest realistische, een pessimistisch en een optimistisch scenario zijn gepresenteerd. De scenario-analyse is de basis voor het berekenen van de hoogte van de benodigde risicoreserve.

Maximaal risico	Kans
Deze risico's kunnen worden opgevangen binnen de algemene reserve (zie paragraaf grondbeleid)	Mogelijk

Onderwerp	Risicobeschrijving
Gewaarborgde geldleningen en andere garantieverplichtingen	De geldleningen in het kader van de sociale woningbouw van Stichting Mooiland Maasland worden primair gewaarborgd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Het bedrag voor de achtervang bedraagt in 2018 € 10,7 miljoen. De risico's van de gemeente als achtervanger zijn gering. Het WSW kent een triple A-rating en er zijn een aantal andere zekerheden voordat de gemeente in beeld komt. De gemeente Mill en Sint Hubert heeft een 2-tal leningen waarvoor zij borg staat. Het restant van deze leningen bedraagt per 31-12-2017 € 500.000 waarbij de risico's moeilijk in te schatten zijn.

Maximaal risico	Kans
€ 500.000	Zelden

Onderwerp	Risicobeschrijving
Arbeidsongeschiktheid bestuurders	Vanwege de hoge kosten die met een arbeidsongeschiktheidsverzekering voor bestuurders gepaard gaan is er voor gekozen geen verzekering af te sluiten. Hierdoor ligt het risico van de kosten bij arbeidsongeschiktheid van bestuurders bij de gemeente.

Maximaal risico	Kans
€ 100.000	Zelden

Risico's voortvloeiend uit het beleid van een andere overheid

Onderwerp	Risicobeschrijving
Sociaal domein (Jeugdwet, WMO en P-wet)	In de kadernota 2018 is het beleidsvoornemen vastgelegd om te komen tot financiële ontschotting tussen de drie taakvelden in het sociaal domein. Dit betekent dat (mogelijke) overschotten binnen het ene taakveld worden ingezet voor dekking van (eventuele) tekorten in een ander taakveld. Hiermee is het risico op een mogelijke tekort verminderd. Ten allen tijde zal er onzekerheid c.q. discrepantie bestaan tussen inkomsten van het rijk, de begrote budgetten en de daadwerkelijke uitgaven. Zeker gezien het feit dat het hier om open-einde regelingen gaat waarbij we niet exact kunnen voorspellen hoeveel aanvragen er jaarlijks worden gedaan.
Maximaal risico	Kans
€ 363.000	Mogelijk

Risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten of instanties

Onderwerp	Risicobeschrijving
Deelnemingen in overige gemeenschappelijke regelingen	De gemeente loopt financiële risico's in gemeenschappelijke regelingen. Voor zover daarvan sprake is worden deze toegelicht in de paragraaf 'verbonden partijen'.
Maximaal risico	Kans
€ 70.000	Onwaarschijnlijk

Onderwerp	Risicobeschrijving
Taakstelling Werkorganisatie CGM	Het totaal van alle taakstellingen voor de werkorganisatie CGM betreft 2,7 miljoen waarvan structureel 2,2 miljoen is gerealiseerd in de afgelopen vier jaar. De restant taakstelling van ongeveer € 500.000 is moeilijker te realiseren omdat het verloop achterblijft bij de verwachtingen en omdat het feitelijk verloop niet altijd met interne kandidaten ingevuld kon worden. De verdere realisatie van de taakstelling dreigt te stagneren in 2018 en verder. Echter er zijn nog ontwikkelingen die de realisatie van de taakstelling positief kunnen beïnvloeden. Indien alle ontwikkelingen voor CGM negatief uitvallen lopen de deelnemende gemeenten een gezamenlijk risico van structureel € 500.000. Dit risico wordt als waarschijnlijk ingeschat.
Maximaal risico	Kans
€ 115.000	Waarschijnlijk

Risico's voortvloeiend uit de samenwerking met andere gemeenten of instanties (vervolg)

Onderwerp	Risicobeschrijving
Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant Noord	Het is noodzakelijk dat de organisatie van de Brandweer Brabant-Noord versterkt wordt. De repressie is op orde. Het betreft vooral ondersteuning en bedrijfsvoering. Het is voor de Brandweer Brabant-Noord door ontwikkelingen en gebrek aan ontwikkelkracht niet mogelijk de uitvoering van het Beleidsplan 2016 – 2019 en de normale bedrijfsvoering adequaat vorm te geven. Het bestuur van de veiligheidsregio zal de lasten voor 2017 en 2018 dekken uit de bestemmingsreserves. Dit is voor gemeenten budgetneutraal. Vanaf 2019 zal de bijdrage per inwoner naar verwachting stijgen. De raad wordt hierover nader geïnformeerd. Het maximale risico is gebaseerd op het aantal inwoners met de te verwachten stijging van de bijdrage in 2020.
Maximaal risico	Kans
€ 98.000	Waarschijnlijk

Onderwerp	Risicobeschrijving
Dienstencentrum gemeente Cuijk	In het Dienstencentrum in Cuijk is de afdeling Uitvoering Sociaal Domein van de Werkorganisatie CGM gehuisvest. In de periode 1-1-2010 tot 1-1-2014 werkte deze afdeling (toen nog ISD-CGM) al voor de 3 gemeenten Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert. De kosten werden op basis van een samenwerkingsovereenkomst verdeeld. Vanaf 2014 werd (een gedeelte van) de kosten door Cuijk betaald en niet meer doorbelast naar Grave en Mill vanwege de ambtelijke fusie CGM. Dit zou ook niet nodig zijn omdat alle gebouwen door de nieuwe werkorganisatie CGM overgenomen zouden worden. Dit is, om fiscale redenen, uiteindelijk niet doorgedaan. Op dat moment hadden er nieuwe afspraken gemaakt moeten worden over de verdeling van de kosten voor de huisvesting in het Dienstencentrum. Voorgesteld wordt om nieuwe afspraken te maken tussen de drie gemeenten over de verdeling van de kosten.
Maximaal risico	Kans
€ 57.000	Bijna zeker

Risico's voortvloeiend uit het doen/nalaten van derden

Onderwerp	Risicobeschrijving
Naheffing Afvalinzameling	Tussen de Brabantse gewesten en gemeenten die contractspartij zijn van Attero Zuid B.V. bestond (bestaat) een geschil over naheffing vanwege te weinig aangeleverd brandbaar afval. Over dit geschil wordt een procedure gevoerd.
Maximaal risico	Kans
Vooralsnog is niet aan te geven of er een naheffing voor de vijf gemeenten in het Land van Cuijk en voor de gemeente Boekel komt en hoe hoog deze zal zijn.	Mogelijk.

Kans en gevolg

Voor wat betreft de kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet, wordt uitgegaan van de volgende tabel:

Kans	waarde tussen	is gemiddeld
1. Zelden	0 – 20%	10%
2. Onwaarschijnlijk	20 – 40%	30%
3. Mogelijk	40 – 60%	50%
4. Waarschijnlijk	60 – 80%	70%
5. Bijna zeker	80 – 100%	90%

Door middel van een toetsing met de beschikbare middelen en het aanwezig financieel weerstandsvermogen kan een evenwichtiger beeld worden gevormd van de financiële positie van een gemeente en de ontwikkeling daarvan.

Inschatting risico's

Bij het inschatten van de risico's is rekening gehouden met het maximale bedrag van het risico en de kans dat dit zich voor doet.

De inschatting van de hiervoor genoemde risico's levert het onderstaande beeld op.

Risicoanalyse

Omschrijving risico	I/S	Max. risico in €	Kans	Berekend risico in €
Gewaarborgde geldleningen	I	500.000	10%	50.000
Arbeidsongeschiktheid bestuurders	I	100.000	10%	10.000
Sociaal domein (Jeugdwet, WMO en P-wet)	I	363.000	50%	181.500
Deelnemingen in gemeenschappelijke regelingen	I	70.000	30%	21.000
Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant Noord	I	98.000	70%	68.500
Dienstencentrum gemeente Cuijk	I	57.000	90%	51.000
Taakstelling Werkorganisatie CGM	I	115.000	70%	80.500
Totaal incidentele risico's		1.303.000		462.500
Totaal structurele risico's		0		0
Benodigde weerstandscapaciteit				462.500

Conclusie

Op basis van de geïnventariseerde risico's en de kansberekening dat deze risico's zich daadwerkelijk voor doen, is berekend dat de benodigde weerstandscapaciteit € 462.500 bedraagt. Er is op dit moment in de algemene reserve

€ 2.070.000 beschikbaar en de weerstandscapaciteit is berekend op € 5.427.000.

Het weerstandsvermogen wordt daarmee ruim voldoende geacht voor de opvang van de nu bekende risico's.

Kengetallen

Conform BBV worden in de paragraaf weerstandsvermogen de volgende 5 kengetallen opgenomen:

- 1a. Netto schuldquote
- 1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
2. Solvabiliteitsratio
3. Grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte
5. Belastingcapaciteit

De onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie wordt in deze paragraaf beoordeeld.

Beoordeling kengetallen

De genoemde kengetallen moeten altijd in samenhang worden gezien, omdat ze alleen in onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van de gemeente.

Kengetal	Jaarrekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Netto schuldquote	49%	66%	67%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	48%	65%	66%
Solvabiliteitsratio	39%	32%	32%
Grondexploitatie	-0,5%	3,9%	2%
Structurele exploitatieruimte	3,4%	2,2%	4,3%
Belastingcapaciteit	113%	116%	117%

Op basis van bovenstaande kengetallen ontstaat het algemene beeld dat de financiële positie van de gemeente Mill en Sint Hubert voldoende op orde is. Er is sprake van een bestendige lijn over de afgelopen jaren. Het structurele begrotings-saldo blijft positief. Aandachtspunt is en blijft het eigen vermogen. Op dit moment bevindt zich het kengetal solvabiliteit nog in de categorie 'matig'. Indien het percentage onder de 20% komt, is de gemeente volgens de algemene landelijke norm onvoldoende in staat om haar financiële verplichtingen te voldoen.

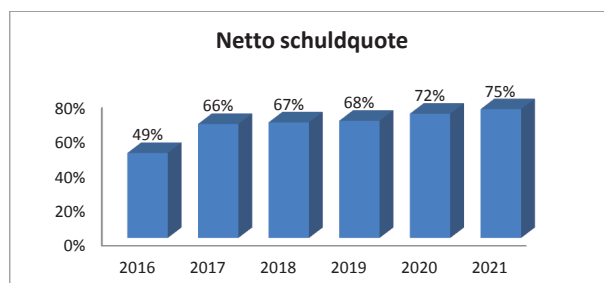
Hieronder volgt een uitwerking per financieel kengetal.

1. Netto schuldquote

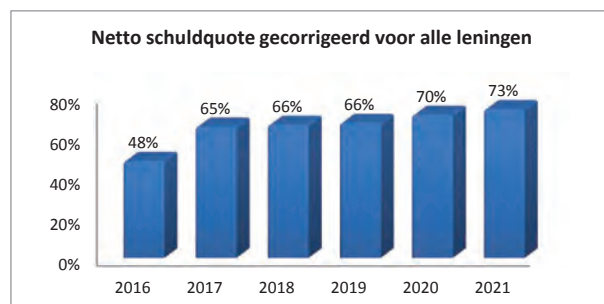
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast (schulden zijn grotendeels gebaseerd op de extrapolatie van de langlopende geldleningen) ten opzichte van de eigen middelen (de eigen middelen bestaan uit de overtollige middelen, anders gezegd het positief banksaldo) en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

De berekening gaat ongeveer als volgt: trek de geldelijke bezittingen af van de schulden, het bedrag onder de streep is de netto schuld. Deel deze netto schuld vervolgens door de inkomsten. De uitkomst hiervan wordt uitgedrukt in procenten.

De netto schuldquote bedraagt voor het jaar 2018: 67%. Zie hieronder het verloop van de netto schuldquote:

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen bedraagt voor het jaar 2018: 66%. Hieronder het verloop van de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen:

De algemene landelijke norm voor de netto schuldquote is de volgende:

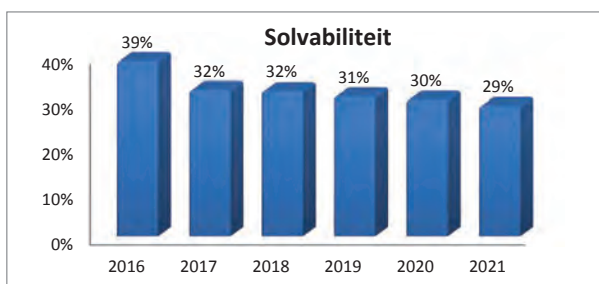
Voldoende	Tot 100%	Gezien de percentages van 66% en 67% in het jaar 2018 valt deze in de categorie "voldoende". De schuld als aandeel van de inkomsten is op orde en er is geen aanleiding om de schuld te verlagen.
Matig	100% tot 130%	
Onvoldoende	Hoger dan 130%	

2. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen. Deze ratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

De solvabiliteit bedraagt voor het jaar 2018: 32%.

Zie hieronder het verloop van de solvabiliteitsratio:

De algemene landelijke norm die wordt gehanteerd voor de solvabiliteitsratio zijn de volgende:

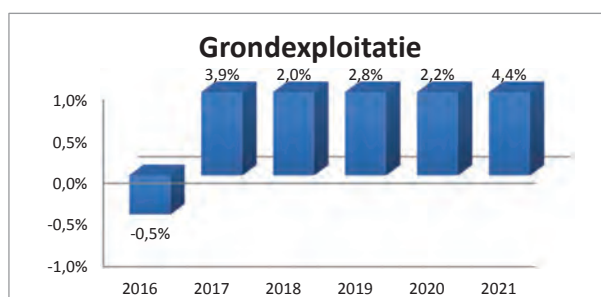
Voldoende	Hoger dan 50%	De ratio geeft aan in hoeverre de gemeente aan haar lange termijn financiële verplichtingen kan voldoen. Op basis van de ontwikkeling is de conclusie dat het eigen vermogen van Mill en Sint Hubert in 2018 matig is.
Matig	20% tot 50%	
Onvoldoende	Lager dan 20%	

3. Grondexploitatie

Op de boekwaarde van alle gronden, dus zowel onderhanden werk en niet in exploitatie genomen gronden, is de verliesvoorziening in mindering gebracht. Daarmee wordt de economische waarde als balanswaarde getoond. Een hoog percentage duidt er op hoeveel van de jaarlijkse ontvangsten nodig zijn om de boekwaarde af te lossen.

Het kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. De grondexploitatie bedraagt voor het jaar 2018: 2,0%.

Hieronder het verloop van het kengetal grondexploitatie:

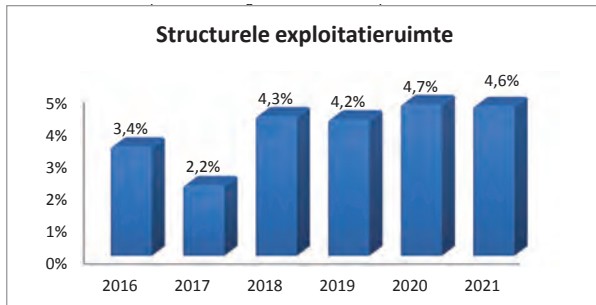
De boekwaarde van de gronden in bezit zegt niets over de relatie tussen vraag en aanbod van woningbouw dan wel m2 –bedrijventerrein.

Voldoende	Lager dan 20%	Gezien het percentages van 2% in het jaar 2018 valt deze in de categorie "voldoende". De waarde van de grond ten opzichte van de totale baten is klein.
Matig	20% tot 35%	
Onvoldoende	Hoger dan 35%	

4. Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat er wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten. De structurele exploitatieruimte bedraagt voor het jaar 2018: 4,3%.

Hieronder het verloop van het kengetal structurele exploitatieruimte:

De algemene landelijke normen die worden gehanteerd voor het kengetal structurele exploitatieruimte zijn de volgende:

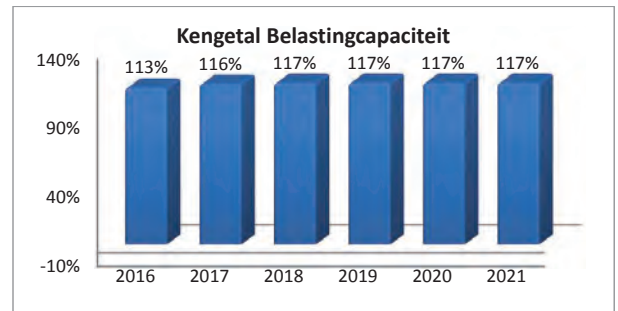
Voldoende	Hoger dan 0%	Het percentage van 4,3% in 2018 geeft aan dat de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten. Volgens de algemene landelijke normen valt dit in de categorie voldoende.
Matig	0%	
Onvoldoende	Lager dan 0%	

5. Belastingcapaciteit

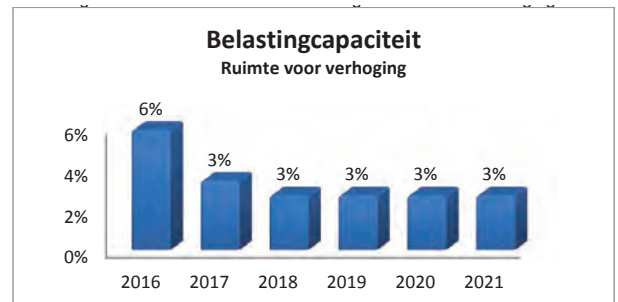
De belastingcapaciteit laat zien of een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen. Ook toont het de ruimte voor nieuw beleid doordat het laat zien waarmee de belastingen verhoogd kunnen worden (ruimte voor verhoging). Voor gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde landelijke woonlasten. Het kengetal belastingcapaciteit bedraagt voor het jaar 2018: 117%.

De ruimte voor verhoging van de woonlasten bedraagt voor 2018: 3%

Hieronder het verloop van het kengetal belastingcapaciteit:

In de volgende tabel zien we de ontwikkeling in ruimte voor verhoging van de woonlasten:

De algemene landelijke normen die worden gehanteerd voor het kengetal belastingcapaciteit zijn de volgende:

Voldoende	Lager dan 95%	De gemeente Mill en Sint Hubert kan haar woonlasten met 3% laten stijgen voordat de artikel 12 norm bereikt wordt. Mill en Sint Hubert hanteert een woon-lastendruk boven het Nederlands gemiddelde. En valt hiermee in de categorie 'onvoldoende'.
Matig	Van 95% t/m 105%	
Onvoldoende	Hoger dan 105%	